

500 Büyük kârda

Türkiye'nin en büyük 500 şirketi 2012'de dönem kârını yüzde 6,3 arttırarak 24.1 milyar liraya çıkardı. Zarar eden kuruluş sayısı azaldı.

İSTANBUL / RADİKAL

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) bu yıl 45'incisini gerçekleştirdiği 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' 2012 yılı araştırmasında, geçen yıllarda olduğu gibi yine TÜPRAŞ 40.1 milyar TL üretimden satış performansıyla Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu oldu. Araştırmaya göre 2012'de 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları 2011'e göre yüzde 9.2'lik artışla 353.7 milyar liraya çıktı. Yüzde 2.2'lik büyüme sağlanan 2012'de 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun büyümesi Türkiye ekonomisinin üzerinde gerçekleşmiş oldu.

İlk 3'ün değişmediği araştırmada Ford Otomotiv, 8 milyar 164 milyon liralık üretimden satışlarıyla ikinci sırada Oyak-Renault da 7 milyar 529 milyon liralık üretimden satışlarıyla 3'üncü sırada yer aldı. Bu güçlü sanayi sektörleri içine farklı bir

sektörden girebilen tek şirket ise Arçelik oldu.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu dönem kârı açısından da iyi bir performans gösterdiği 2012 yılında 2011'deki 22.7 milyar liralık kârını yüzde 6.3'lük bir artışla 24.1 milyar liraya çıkardı. Bu artışın önemli bölümü faaliyet dışı gelirlerdeki artıştan elde edilirken, zarar eden şirketlerin sayısı da azaldı. 2011'de 500 Büyük içindeki 4 şirketten biri zarar ettiğini açıklarken, 2012'de 500 Büyük kapsamındaki kuruluşlarda kâr edenlerin sayısı 380'den 437'ye çıktı. Söz konusu 437 şirketin kârı 26 milyar 905 milyon lira olurken, 2011'de kâr eden 380 şirketin kârı ise 26 milyar 607 lira olmuştu. Zarar eden kuruluşların sayısı ise 120'den 63'e düştü. 2011'de şirketler 3 milyar 854 milyon lira zarar yazarken, 2012'de bu rakam 2 milyar 713 milyon liraya indi.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2012'deki en düşük perfor-

mansı, binde 6 gibi küçük bir oranla artabilen ihracatta ortaya çıktı. 2011'de toplam ihracatı 63 milyar 337 milyon dolar olan büyük şirketlerin ihracat performansı, 2012'da 63 milyar 712 milyon dolar oldu. 500 Büyük'ün ihracat artışı Türkiye ortalamasının altında kaldı.

Araştırma kapsamındaki sanayi kuruluşlarının toplam istihdamında ise yüzde 3.7 oranında artış oldu. Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunda 2012 rakamlarına göre 596 bin 55 kişi çalışıyor. Bu rakam 2011'de 574 bin 589 kişiydi. 2012'de 2011'e göre en fazla istihdam artışı elektrik, gıda ve diğer imalat sanayii sağladı. Tekstil son yıllarda güç kaybediyor gibi görünse de geçen yıl istihdamda yarattığı yüzde 11.7'lik artış, sektörün istihdam açısından önemini koruduğunu gösterdi.

Hürriyet sektör lideri

İSO 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasındaki sektörlere göre sıralamada Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., 549.4 milyon liralık ciroyuyla Kâğıt, Kâğıt Ürünleri ve Basım Sanayi sektörünün en büyük sanayi kuruluşu oldu. 500 Büyük içinde de 131. sırada yer alan Hürriyet'i kendi sektöründe 413.2 milyon lira ciroyla Modern Karton, 425.8 milyon lira ciroyla Olmüksan Int. takip etti. Aynı sektörde Doğan Gazetecilik A.Ş. de 201.4 milyon lira ciroyla 12. sırada yer aldı.

Borç oranlarına dikkat

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, borçlar ve özkaynaklar ilişkisinde geçen yıla göre nispi düzelme olduğuna işaret etti. Ancak oranın borç bağımlılığının yüksek olduğunu gösterdiğini söyleyen Bahçivan "Bizde borçlar/özkaynak oranı özel sektörde yüzde 134'lerde iken bu oran gelişmiş ülkelerde yüzde 70. Bu oranın yüksek olması, kaynak yapısı açısından risk oluşturuyor. Borç/özkaynak makasının açılması, kur ve faizlerin artması durumunda özellikle kârlılığı olumsuz etkiliyor" dedi.

İSO 500'DE İLK 100 ŞİRKET (Milyon TL)

2012	2011	Kuruluş	Üretim
1	1	TÜPRAŞ	4
2	2	Ford Otomotiv	8
3	3	Oyak-Renault	7
4	6	Arçelik A.Ş.	7
5	4	EÜAŞ	6
6	5	TOFAŞ	6
7	8	İSDEMİR	5
8	7	ERDEMİR	5
9	9	İçdaş	5
10	10	Aygaz	4
11	12	PETKİM	3
12	14	Çolakoğlu Metalurji	3
13	11	Mercedes-Benz	3
14	13	Vestel Elektronik	3
15	16	TKİ	2
16	21	Türkiye Şeker Fabrikaları	2
17	18	Unilever	2
18	17	BSH Ev Aletleri	2
19	-	Nadir Metal Rafineri	2
20	27	İpragaz	2
21	20	Milangaz LPG	2
22	25	Tosçelik	2
23	22	Er-Bakır	2
24	19	Kroman Çelik	2
25	26	TPAO	2

Faiz kararına müdahale doğru değil

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erald Bahçıvan, faiz ve kurda yaşanacak olumsuz bir gelişmenin Türk reel sektörü açısından önemli bir risk olduğunu belirterek "Sanayinin uzun vadeli istikrarını, yatırım istahını ve güven endeksini bozmayacak bir noktada kurun oluşmasını istiyoruz. Merkez Bankası'na bir kur hedefi koymak gibi bir durumda olmak istemiyoruz. Merkez Bankası bizim fiyatlarımızı bir müdahalede bulunmuyorsa bizim de Merkez'in bağımsız faiz kararına müdahalede bulunmamızı doğru bulmuyoruz. Türkiye'nin en fazla korunması gereken kurumu Merkez Bankası'dır" dedi. Türkiye'nin 7 ay içinde secime gideceğini hatırlatan Bahçıvan şöyle devam etti: "Şu an sadece iç değil dış risklerle de karşı karşıyayız. 7 ay içinde Türkiye bir secime gidecek. Bir secim ekonomisine doğru gidiyoruz. Bu sürecin çok daha dikkatli sürdürülmesi gerekir. Dünya ekonomisi açısından birçok belirsizliğin olduğu bir ortamdayız."

Geleneksel sektörler tıkandı

ISO Başkanı Erald Bahçıvan bundan 30 yıl önce sanayinin belkemiğini oluşturan sektörlerin bugün gerilerde düştüğüne, geçmişte daha alt sıralarda yer alan sektörlerin de bugün sanayinin lokomotif konumuna geldiğine işaret ederek "Bugünkü panoramaya bakıldığında sanayiye sayısal ağırlık gıda, içki ve tütün sanayinde bulunuyor. Bu sektörün yüzde 21,4 olan bugünkü sayısal ağırlığı 30 yıl önce yüzde 16,4'tü. Geçmişin öncü sektörü olan dokuma, giyim esyası, deri ve ayakkabı ise sıralamadaki gücünü yarı yarıya kaybetmiş. 30 yıl önce 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde sayısal olarak yüzde 21,4'lük payla birinci görünen bu sektör, bugün yüzde 10,4'lük oranla beşinci sıraya inmiş" diye konuştu. Bahçıvan, elektrik sektörünün de giderek yıldızının parladığına dikkati çekti.

Otomotivde kan kaybı

Otomotiv şirketlerinden Ford ve Oyak-Renault'nun üretimden satış rakamı ve sıralaması 2011'e göre değişmedi. 2011'de 5. sırada yer alan TOFAŞ geçen yıl 6. sıraya, Mercedes-Benz 11. sıradan 13. sıraya, Hyundai Assan 29. sıradan 37. sıraya ve Karsan 91. sıradan 151. sıraya geriledi. Aynı dönemde Otocar, 93. sıradan 87. sıraya ve Anadolu-Isuzu 220. sıradan 210. sıraya yükseldi. Otomotivcilerin kâr/zarar toplamı geçen yıla göre yüzde 32,3 geriledi. Çalışanlarda da yüzde 10,1 azaltmaya gittiler.

Üretimden				Üretimden				Üretimden			
2012	2011	Kuruluş	Satışlar	2012	2011	Kuruluş	Satışlar	2012	2011	Kuruluş	Satışlar
26	24	Sarkuysan Bakır	2.135	51	57	Toros Tarım	1.266	76	80	C.P. Standart Gıda	966
27	32	Diler Demir Çelik	1.948	52	43	Yazıcı Demir Çelik	1.264	77	76	Trakya Koop. Birliği	941
28	23	Borçelik Çelik	1.932	53	63	Çay İşletmeleri	1.259	78	65	Delphi Automotive	923
29	15	Toyota Otomotiv	1.927	54	56	Enerjisa Enerji	1.244	79	81	Goodyear Lastikleri	897
30	30	Vestel Beyaz	1.813	55	64	Sanko Tekstil	1.230	80	75	Mogaz Petrol Gazları	888
31	36	Philas Philip Morris Sabancı	1.800	56	67	SÜTAŞ	1.203	81	104	Soda Sanayii	844
32	35	Türk Traktör	1.781	57	48	Oltan Gıda	1.203	82	89	Vestel Dijital	840
33	31	Coca-Cola	1.764	58	58	BANVİT	1.200	83	47	TUSAŞ	833
34	34	KARDEMİR	1.665	59	51	Assan Alüminyum	1.178	84	79	Boyaş Mobilya	832
35	39	Yolbulan Baştuğ Metalurji	1.645	60	72	Abaloğlu Yem	1.171	85	83	Besler Gıda	819
36	28	AKSA Akrilik	1.621	61	61	Nursan Metalurji	1.161	86	92	Keskinoğlu	808
37	29	Hyundai Assan	1.580	62	97	Aksa Enerji	1.138	87	93	Otokar Otomotiv	804
38	41	İzmir Demir Çelik	1.562	63	68	Hayat Kimya	1.108	88	84	Çimsa Çimento	799
39	40	Bosch San.	1.552	64	62	Ege Çelik	1.102	89	119	JTI Tütün	797
40	50	Eren Enerji	1.533	65	59	HES Haçılar	1.087	90	145	Ülker Bisküvi	794
41	38	Eti Maden İşletmeleri	1.487	66	55	Yücel Boru	1.085	91	102	Tezcan Galvanizli Yapı	791
42	52	Kastamonu Entegre	1.486	67	82	Tüprağ Madencilik	1.085	92	103	Erpilç Tavukçuluk	785
43	60	Ak Gıda	1.453	68	71	Anadolu Efes	1.084	93	96	Ülker Çikolata	783
44	49	Konya Şeker	1.447	69	54	Türk Pirelli	1.083	94	108	Gülşan Dokuma	776
45	45	Yıldız Entegre	1.403	70	53	Siemens	1.082	95	114	Kocaer Haddecilik	760
46	42	Aselsan Elektronik	1.369	71	70	Ekinciler Demir-Çelik	1.064	96	98	Şenpilç Gıda	745
47	78	MMK Metalurji	1.356	72	77	Koza Altın	1.041	97	94	Soma Elektrik	743
48	37	Kaptan Demir Çelik	1.354	73	73	Eti Gıda	1.005	98	99	Özkan Demir-Çelik	743
49	44	Borusan Mannesmann	1.349	74	69	Sasa Polyester	1.004	99	100	Tat Konserve	737
50	46	BRISA	1.307	75	66	Akçansa Çimento	992	100	116	Türk Henkel	729

EN KÂRLI 10 KURULUŞ (Milyon TL)

2012	2011	Kuruluş	Dönem kâr
1	1	TPAO	1.471
2	3	TÜPRAŞ	1.183
3	12	TKİ	860
4	-	-	-
5	4	Eti Maden	779
6	11	Koza Altın	712
7	10	Tüprağ Madencilik	681
8	21	Tofaş	535
9	6	Ford Otomotiv	502
10	-	-	-

EN FAZLA İHRACAT YAPAN

2012	2011	Kuruluş	İhracat (milyon dolar)
1	1	TÜPRAŞ	5.016
2	2	Ford Otomotiv	3.198
3	3	Oyak Renault	3.152
4	5	Arçelik	2.218
5	4	Tofaş	2.064
6	6	Vestel Elektronik	1.663
7	9	İçdaş Çelik	1.261
8	8	OMV Petrol Ofisi	1.211
9	10	Petkim	1.041
10	7	Toyota Otomotiv	957.214